

December 2019

Svineproducenters likviditet og gældsnedbringelse 2019/2020

Baggrund og forudsætninger

Siden foråret 2019 har danske svineproducenter oplevet ekstraordinært store stigninger i prisen på grisekød og smågrise. Årsagen er ukontrollable udbrud af afrikansk svinepest i Kina og en række andre asiatiske lande, som har medført nedslagning af svin i stor skala med efterfølgende stort importbehov, blandt andet fra Danmark.

De store prisstigninger har medført en stor stigning i likviditetsoverskuddet. Svineproducenters gældsætning har siden finanskrisen været forholdsvis høj, og fra forskellig side har der derfor været anbefalinger om at anvende en stor del af overskudslikviditeten til at nedbringe gæld. Dette notat undersøger konsekvenserne for svineproducenternes gældssituation, hvis svineproducenterne benytter perioden med høje priser til at anvende en stor del af likviditetsoverskuddet til at nedbringe gæld.

Som udtryk for likviditetsoverskuddet anvendes "Likviditet før anlægsinvesteringer", hvor afskrivninger (reinvesteringer) trækkes fra under antagelse af, at der som minimum skal foretages tilstrækkelige investeringer til, at produktionsapparatet skal opretholdes.

Med ovennævnte definition kan den ekstra indtjening i princippet anvendes til nyinvesteringer, gældsnedbringelse, opsparing og/eller øget forbrug.

Det er ikke realistisk at antage, at 100 pct. af likviditetsoverskuddet anvendes til gældsnedbringelse. Det skyldes, at svineproduktionen generelt har været ramt af en række økonomiske stød i de senere år, herunder finanskrisen, Ruslands importembargo mod fødevarer fra EU og den voldsomme tørke i 2018. Det har dels medført, at nogle svinebedrifter har et investeringsefterslæb, og i andre tilfælde har det ikke været muligt at foretage højrentable investeringer på grund af generel mangel på finansieringsmuligheder. En del af overskudslikviditeten vil derfor blive anvendt til nødvendige og højrentable investeringer, eller investeringer i miljø og klima.

En yderligere andel af overskudslikviditeten vil blive anvendt til at øge pensionsopsparing og i mindre omfang formentlig også privatforbruget. Samlet set bygger beregningerne derfor på en forudsætning om, at kun 75 pct. af likviditetsoverskuddet anvendes til at nedbringe gæld.

De resterende 25 pct. anvendes til investeringer (udover reinvesteringer) samt øget pensionsopsparing og forbrug. Under indtryk af VSO og fremføring af tidligere års underskud anvendes en skattesats på 22 pct., velvidende at skattesatsen er individuel for hver virksomhed.

Da der er stor forskel på de enkelte bedrifters gældsniveau og -sammensætning samt deres evne til at generere likviditet, foretages opgørelsen på enkeltbedriftsniveau og summeres efterfølgende op til sektorniveau. På grund af de store individuelle forskelle mellem virksomhederne, giver det ingen mening at operere med gennemsnitstal pr. bedrift. Beregningerne er derfor foretaget som en sektorbetragtning.

For 2019 og 2020 anvendes den forventede likviditet, der genereres på baggrund af SEGES' prognose for svinekød, smågrise, foder og renter fra september 2019 (svineprisen dog revideret december 2019).

Beregningerne bygger endvidere på en antagelse om, at den enkelte landmand foretager den ekstraordinære gældsnedbringelse ved først at nedbringe sin bankgæld (typisk den dyreste), og hvis der fortsat er overskudslikviditet, nedbringes herefter realkreditgæld. Spredningen i gældsætningen er stor, så mens nogle hurtigt begynder at nedbringe realkreditgæld, vil andre ikke kunne nedbringe bankgælden fuldt ud.

Resultater

Tabel 1 viser konsekvenserne af, at 75 pct. af det forventede likviditetsoverskud i 2019 og 2020 anvendes til at nedbringe gæld til kreditinstitutter.

Tabel 1: Konsekvens af gældsnedbringelse

	Gæld i alt	Bankgæld	Realkreditgæld
Mia. kr.			
Gæld primo 2019			
- Alle svineproducenter	77,2	14,1	55,6
- Slagtesvin	28,0	4,1	20,9
- Smågrise	37,7	7,9	26,5
- Integreret	11,5	2,1	8,2
75 % af likviditetsoverskud anvendt til gældsnedbringelse			
- Alle svineproducenter	60,3	5,2	47,5
- Slagtesvin	22,4	1,3	18,0
- Smågrise	28,8	3,2	22,3
- Integreret	9,1	0,7	7,2

Som tabellen viser, er der mulighed for en ganske betydelig nedbringelse af gælden, selv efter reinvesteringer og 25 pct. af likviditetsoverskuddet anvendt til andre formål.

Samlet set er der således for alle 2.235 heltidssvinebedrifter mulighed for at afdrage gæld for ca. 17 mia. kr. i løbet af 2019 og 2020 under de gældende antagelser. Det svarer til en reduktion på 22 pct. af den samlede gæld til banker og realkreditinstitutter. Heraf stammer ca. 9 mia. kr. fra nedbringelse af bankgæld (reduktion på 63 pct. af bankgælden!) og ca. 8 mia. kr. fra nedbringelse af realkreditgæld (reduktion på knap 15 pct. af realkreditgælden).

Muligheden for gældsnedbringelse vil være størst for de ca. 920 smågriseproducenterne, som vil kunne nedbringe gælden med ca. 9 mia. kr., heraf 4,8 mia. kr. af bankgæld (ca. 60 pct.) og 4,1 mia. kr. af realkreditgæld (15,8 pct.). Til gengæld er udgangspunktet også højest for smågriseproducenternes gæld.

De godt 1.000 slagtesvineproducenter vil kunne nedbringe den samlede sektorgæld med ca. 5,6 mia. kr., heraf 2,8 mia. kr. bankgæld (ca. 68 pct.) og 2,9 mia. kr. af realkreditgæld (ca. 14 pct.). De godt 300 integrerede svineproducenter kan nedbringe den samlede gæld med 2,4 mia. kr., heraf hhv. 1,4 af bankgælden (67 pct.) og 1,0 mia. kr. af realkreditgæld (ca. 12 pct.).

Det skal bemærkes, at det ikke nødvendigvis er den mest optimale gældspleje at nedbringe realkreditgæld, hvis gældsprocenten på realkreditlånene er lav, da realkreditfinansiering generelt er en meget billig finansieringsform. Men hvis gældsprocenten er høj, vil det oftest være en fordel at skaffe sig råderum til fremtidig finansiering af rentable investeringer og investeringer i miljø og klima.

Tabel 2 viser ændringerne i gældsprocenten for svineproducenterne ved at anvende 75 pct. af likviditetsoverskuddet til gældsnedbringelse.

Tabel 2: Ændring i gældsprocent

Pct.	Under 20	20-40	40-60	60-80	80-100	Over 100
Gældsprocent primo 2019						
- Alle svineproducenter	1,6	6,7	20,0	40,4	23,1	8,3
- Slagtesvin	2,3	9,6	26,7	40,8	17,4	3,2
- Smågrise	0,8	3,8	12,3	41,0	28,9	13,2
- Integreret	1,2	5,9	20,9	37,2	24,8	10,1
Gældsprocent efter 75 % af likviditetsoverskud anvendt til gældsnedbringelse						
- Alle svineproducenter	5,3	16,6	39,4	28,7	7,2	2,7
- Slagtesvin	7,4	17,5	43,2	26,5	4,0	1,4
- Smågrise	3,1	15,7	37,0	29,3	11,6	3,4
- Integreret	4,9	16,4	34,5	34,3	4,7	5,2

Som det ses af tabellen, vil en gældsnedbringelse som antaget medføre en betydelig reduktion i andelen af svinebedrifter med høj gældsprocent.

Eksempelvis vil andelen af svinebedrifter med en gældsprocent over 80 falde fra 31,4 pct. til 9,9 pct. og andelen af insolvente virksomheder vil falde fra 8,3 pct. til 2,7 pct.

Tilsvarende vil andelen af virksomheder med en gældsprocent under 60 stige fra 28,3 pct. til 61,3 pct.

Det mest markante fald i gældsprocenten finder sted inden for smågrise, hvor andelen af virksomheder med en gældsprocent over 80 falder fra 42,1 pct. til 15 pct.

Det er ligeledes bemærkelsesværdigt, at andelen af slagtesvineproducenter med en gældsprocent over 80, efter gældsnedbringelsen vil være nedbragt til blot 5,4 pct.

Andelen af smågriseproducenter med en gældsprocent under 60 stiger fra 16,9 pct. til 55,8 pct., mens den tilsvarende andel af slagtesvineprocenter stiger fra 38,6 pct. til 68,1 pct.

Hvis de forbedrede økonomiske vilkår for svineproducenterne medfører en stigning i for eksempel jordpriserne, vil det yderligere sænke gældsprocenterne. Ved opgørelsen af gældsprocenten er der dog i nærværende beregninger forudsat uændret værdiansættelse af aktiverne. Der er således ikke indregnet konjunkturgevinster af denne eller anden art.

Afsluttende bemærkninger

Under de givne forudsætninger vil svineproducenterne være i stand til at nedbringe en betydelig del af deres gæld, herunder næsten 2/3 af deres bankgæld og 15 pct. af realkreditgælden. Det vil i givet fald efterlade svine sektoren med blot 9,9 pct. af svineproducenterne med en gældsprocent over 80 og 61,3 pct. med en gældsprocent under 60.

Der er således tale om en historisk god mulighed for styrke svine sektorens og den tilknyttede produktionskædes økonomiske styrke og komme tæt på niveauer, der vil kendetegne en økonomisk robust svine sektor.

For den enkelte landmand vil den antagne gælds nedbringelse reducere de finansielle omkostninger og vil kraftigt styrke råderummet og dispositionsmulighederne i forhold til fremtidige initiativer. Det bør i princippet også kunne give anledning til lavere renter/bidragssatser. Endvidere forbedrer det både sektorens og den enkelte landmands mulighed for at modstå fremtidige økonomiske stød.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at beregningerne og konklusionerne i denne analyse er foretaget under forudsætning af, at Danmark eller et EU-land med stor eksport af svine kød ud af EU ikke rammes af afrikansk svinepest i den pågældende periode. Hvis dette skulle indtræffe, vil der ske en afgørende ændring i pris- og indtjeningsforudsætningerne og dermed mulighederne for at foretage gælds nedbringelse. Notatet bygger således på en best case betragtning i forhold til svinepest.

For notatet:

Klaus Kaiser

Erhvervsøkonomisk chef

T +45 8740 5175 (direkte)

M +45 2013 5175

E kak@seges.dk

Lone Balle Carlquist

Seniorkonsulent